

Perusteet asiakasmaksujen alentamisessa ja perimättä jättämisessä 1.1.2023 alkaen

12.12.2022

Sisällys

1. Asiaksmaksujen alentaminen tai perimättä jättäminen - asiakasmaksulain 11 §:n soveltaminen.....	1
1.1. Ensisijaisten etuuksien hakeminen.....	1
1.2. Asiakkaan hakemus perusteena maksun alentamiselle tai perimättä jättämiselle	2
1.3. Maksualennuksen tai perimättä jättämisen jakson pituus.....	2
1.4. Päätös asiakasmaksusta, sen alentamisesta tai perimättä jättämisestä.....	2
2. Perusteet asiakasmaksun alentamisen tai perimättä jättämisen harkinnassa.....	3
2.1. Tulot ja varallisuus perusteena nettomääräisinä.....	3
2.2. Arviointi, vaarantaako asiakasmaksu asiakkaan toimeentulon tai elatusvelvollisuuden	3
2.2.1. Kotihoito.....	4
2.2.2. Yhteisöllinen asuminen.....	5
2.2.3. Ympärivuorokautinen palveluasuminen	6
2.2.4. Pitkäaikainen laitoshoido / psykiatrinen hoito, syömishäiriökeskus.....	8
2.2.5. Päihdehuollon kuntoutuslaitoshoido	9

1. Asiaksmaksujen alentaminen tai perimättä jättäminen - asiakasmaksulain 11 §:n soveltaminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992) annetun lain 11 § mukaan sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyn mukaan määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteutumista.

Edellä mainittujen asiakasmaksujen alentaminen on ensisijainen toimeentulotukeen nähden.

Mikäli asiakkaalla on taloudellisia vaikeuksia asiakasmaksun maksamisessa, ohjataan hänet ottamaan yhteyttä maksupäätöksen tehneeseen viranomaiseen. Ensisijaisesti asiakkaan kanssa sovitaan maksun eräpäivän siirtämisestä tai tehdään maksusuunnitelma.

Jos maksuvaikeudet vaikuttavat pidempiaikaisilta, tehdään selvitys asiakkaan taloudellisesta tilanteesta, jotta voidaan harkita asiakasmaksun alentamista tai perimättä jättämistä. Osa asiakkaista ja omaisista myös hakee suoraan asiakasmaksun alentamista tai poistamista.

Terveydenhuollon tasamaksuja ei alenneta. Terveydenhuollon tasasuuruiset maksut kuuluvat perustoimeentulotuessa huomioitaviin menoihin.

Perinnässä olevat maksut eivät kuulu asiakasmaksujen alentamisen piiriin. Niiden osalta tehdään erillinen maksusuunnitelma tai päätös perinnästä luopumisesta tai saatavien poistamisesta (talousjohtaja).

1.1. Ensisijaisten etuuksien hakeminen

Asiakas ohjataan aina hakemaan ensisijaisesti Kelan etuuksia (esim. eläkkeensaajan hoitotuki ja asumistuki) ennen mahdollista kuukausimaksun alentamista. Etuuspäätöksen odottamisen ajalta on varmistettava asiakkaan toimeentulon edellytykset. Asiakasmaksun alentamispäätöksessä huomioidaan mahdolliset takautuvasti maksettavat etuudet maksukuukauden tuloina.

1.2. Asiakkaan hakemus perusteena maksun alentamiselle tai perimättä jättämiselle

Asiakasmaksun alentamiseksi tai perimättä jättämiseksi asiakkaan tulee pääsääntöisesti tehdä hakemus. Hakemusohjeet saa päätöksen tehneeltä asiakasohjaajalta tai muulta viranhaltijalta. Ohjeistusta annetaan myös hyvinvointialueen internetsivuilla.

Asiakkaan tulee esittää perusteet hakemukselleen sekä tositteet menoista, tuloista, varoista ja veloista, joihin halutaan vedota sekä esittää niistä pyydytyt selvitykset. Lisäksi tulee esittää tiliotteet kaikista tileistä kahden kuukauden ajalta sekä viimeisin verotodistus. Mahdollinen toimeentulotukipäätös laskun erääntymiskuukaudelta tulee myös esittää. Mikäli asiakas ei toimita pyydettyjä selvityksiä, ratkaisu tehdään ilman niitä.

Mikäli kyse on yhteistaloudessa asuvista puolisoista, tiedot pyydetään molemmilta.

Kaikkien palvelujen osalta noudatetaan samoja toimintatapoja ja periaatteita asiakasmaksujen alentamisessa ja perimättä jättämisessä.

1.3. Maksualennuksen tai perimättä jättämisen jakson pituus

Sosiaalihuollon palveluista määrättyä maksua ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyn mukaan määrättyä maksua koskeva maksualennus tai perimättä jättäminen myönnetään pääsääntöisesti hakemiskuukauden alusta.

Maksun alennus/perimättä jättäminen tehdään asiakkaan tilanteesta riippuen 1-6 kuukaudeksi, kuitenkin enintään vuodeksi. Mahdollista uutta alennusta tai perimättä jättämistä haetaan uudella hakemuksella ja siihen tarvittavilla liitteillä. Mikäli asiakkaalle tehdään palvelutarpeen muutoksesta johtuen uusi maksupäätös eikä taloudellinen tilanne ole muuttunut, ei tarvita uutta hakemusta maksun alentamisesta/perimättä jättämisestä.

1.4. Päätös asiakasmaksusta, sen alentamisesta tai perimättä jättämisestä

Asiakas saa aina muutoksenhakukelpoisen viranhaltijapäätöksen häneltä perittävästä maksusta tai sen alentamisesta tai perimättä jättämisestä. Määräaikaisen maksun alentamisen tai perimättä jättämisen jakson päätyttyä asiakas saa uuden päätöksen perittävästä maksusta.

Asiakasmaksua koskevassa päätöksessä tulee näkyä sen voimassaoloaika, asiakaskohtaiset perustelut sekä laskelma, johon päätös perustuu.

Viranhaltija, jolla toimintasäännön mukaan on oikeus päättää asiakasmaksuista, niiden alentamisesta tai perimättä jättämisestä, tekee asiakasmaksuja koskevat päätökset.

Maksamatta jätetyn maksun perimisestä ei saa syntyä asiakkaalle suurempaa kuluja kuin itse varsinainen maksu on.

2. Perusteet asiakasmaksun alentamisen tai perimättä jättämisen harkinnassa

2.1. Tulot ja varallisuus perusteena nettomääräisinä

Osa asiakasmaksuista on asiakkaan tuloista riippumattomia, osa määräytyy bruttotulojen ja osa nettotulojen perusteella. Asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen tulee kuitenkin aina perustua tosiasialliseen taloudelliseen tilanteeseen.

Harkittaessa asiakasmaksun alentamista tai perimättä jättämistä otetaan aina huomioon asiakkaan nettotulot riippumatta siitä, millä perusteella asiakasmaksu on määrätty. Tuloina otetaan huomioon kaikki asiakkaan tulot, vaikka niitä ei otettaisikaan huomioon asiakasmaksua määrättäessä. Lisäksi otetaan huomioon talletukset ja omaisuus, koska arvioidaan nimenomaan toimeentulon ja elatuskyvyn vaarantumista. Vaikka talletuksia ja muita varoja ei maksua määrättäessä oteta huomioon, ne vaikuttavat arviointiin asiakkaan toimeentulon kokonaistilanteesta. Tätä arvioidaan tiliotteiden ja verotustietojen perusteella.

Asiakkaan käytössä olevat talletukset ja muut nopeasti käytettävissä olevat varat tulee käyttää ennen kuin asiakasmaksun alentamiseen lähdetään. Tällaista varallisuutta ovat esimerkiksi virtuaalivaluutta, sijoitusrahasto-osuudet, henkilöstörahasto-osuudet, osakkeet, säästövakuutuskertymät ja arvopaperit.

Jos asiakasmaksu on määrätty puolisoiden yhteisten tulojen perusteella, myös asiakasmaksun alentamista tai perimättä jättämistä harkittaessa otetaan huomioon molempien puolisoiden taloudellinen tilanne. Huomioon otetaan aina myös perhe koko, jos perheessä on alaikäisiä lapsia.

2.2. Arviointi, vaarantaako asiakasmaksu asiakkaan toimeentulon tai elatusvelvollisuuden

Eri palveluissa asiakkaiden taloudellisen tilanteen arvioinnissa on otettava huomioon, mitä itse palveluun ja siitä perittävään maksuun sisältyy. Tämän perusteella nähdään, mitä asiakkaan tulee itse maksaa hänen käyttöönsä jäävillä varoilla. Näin harkintaa ohjaavat asiakkaan käyttöön jätettävät minimimäärät vaihtelevat palveluittain.

Yksilöllisiä eroja tulee ennen kaikkea huomioon otettavista menoista, esim. kuinka paljon muita palveluja ja niistä aiheutuvia maksuja asiakkaalla on.

Kotihoidossa asiakas vastaa kaikista elämisen ja asumisen kustannuksista, joten arviointia tehdään perustoimeentulotuen mukaan. Asiakkaalle ei saa syntyä pysyvää toimeentulotuen tarvetta. Tavanomaiset elämisen kustannukset ravinto mukaan lukien sisältyvät perustoimeentulotuen perusosaan, joka yksin asuvalla on 555,11€ /kk vuonna 2023.

Kohtuulliseksi asiakkaan elantoon käytettäväksi rahaksi katsotaan perustoimeentulotuen perusosan suuruus pyöristettynä seuraavaan tasaeuroon, yksinasuvalla 556 €/kk 2023. Perheen koko otetaan huomioon perustoimeentulotuen perusosan määrien mukaisesti.

Asumispalveluissa ja laitoshoidossa itse asiakasmaksu sisältää osin enemmän elämiseen liittyviä kustannuksia ja asiakkaalle jää vähemmän omin varoin maksettavaa. Ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa on määritelty käyttövarojen minimi, jonka tulisi kattaa nämä menot. Aina se ei riitä esimerkiksi terveydenhuollon ja hammashoidon menojen kohdalla. Tämä on otettu palvelumuodoittain huomioon soveltamisohjeessa.

2.2.1. Kotihoito

Kotihoidon asiakas asuu omassa kodissaan ja vastaa sekä asumisensa että elämisensä kustannuksista.

Asiakkaan asiakasmaksun mahdollista alentamista tai perimättä jättämistä laskettaessa huomioidaan asiakkaan nettotulot. Nettotuloista vähennetään alla luetellut menot. Tulojen ja vähennysten jälkeen asiakkaalle tulisi jäädä perustoimeentulon perusosan määrä (yksinasuvalla 556 €/kk 2023).

Arvioitaessa asiakasmaksun kohtuullisuutta hänen toimeentuloonsa nähden otetaan menoina huomioon:

- Asumiskustannukset (vastike, vuokra, sähkö, vesi, lämmitys, kotivakuutus sekä omakotitalossa lisäksi kiinteistövero, tonttivuokra, kiinteistövero sekä muut menot, jotka perustoimeentulotuessa otetaan huomioon). Näistä vähennetään asumistuki ja muut mahdolliset tulot asumisesta (esim. omakotitalossa vuokratulot)
- Lääkekustannukset enintään sairausvakuutuslain mukaisen vuosiomavastuun suuruisena (49,35 €/kk 2023). Poikkeustilanteissa voidaan hyväksyä perustellut suuremmat lääkekustannukset, esim. asiakkaalla on kertaluontoinen suuri lääkekustannus, joka vaarantaa toimeentulon eikä maksusuunnitelmaa voida hyödyntää.

- Muiden kuin sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset siltä osin kuin lääkemääräyksen tehnyt terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne asiakkaan terveydelle tarpeellisiksi. (Itsehoitolääkkeitä ei huomioida, ne huomioidaan perustoimeentulotuen perusosassa)
- Terveydenhuoltomenot julkisen terveydenhuollon kustannusten mukaisesti. Yksityislääkärin kustannuksia voidaan hyväksyä vain, ellei julkista palvelua ole saatavissa (esim. silmälääkäri).
- Asiakkaan palvelutarpeen arvioon perustuvat kotihoidon ja/tai tukipalvelun asiakasmaksu (ateriapalvelumaksusta voidaan hyväksyä enintään puolet, koska ateriat sisältyvät jo perustoimeentulotuen perusosaan)
- Edunvalvojan palkkion perusmaksu
- Mahdolliset maksettavat elatusavut sekä muut laissa säädetyt vähennykset
- Terveydenhuollon ammattihenkilön arvioimat asiakkaan terveyden ja hoidon kannalta välttämättömät muut terveydenhoidon kulut (esim. diabetespotilaan jalkahoito)

Tavanomaisiin elämisen kustannuksiin (ravinto, vaatemet, vähäiset terveydenhuoltomenot esim. itsehoitolääkkeet, henkilökohtaisesta puhtaudesta ja kodin puhtaudesta aiheutuvat menot, lehtien tilausmaksut, paikallisliikenteen maksu, puhelimen ja tietoliikenteen käytöstä aiheutuvat menot, harrastus ja virkistysmenot sekä muut vastaavat jokapäiväiset menot) katsotaan jäävän tulojen ja edellä listattujen menojen välinen erotus.

Jotta asiakkaalle ei synny jatkuvaa toimeentulotuen tarvetta, on tuon erotuksen oltava vähintään perustoimeentulotuen perusosan määrä 556 €/kk (2023). Tähän perusosaan sisältyvistä menoista ei tarvitse esittää tositteita.

Jokaisessa tapauksessa tulee lisäksi tarkastella asiakkaan käytettävissä olevia varoja ja mahdollisuutta kattaa niillä muita menoja.

2.2.2. Yhteisöllinen asuminen

Asiakasmaksu määräytyy samalla tavoin kuin kotihoidossa. Asiakas voi valita, käyttääkö asumisyksikön ateriapalveluja tai muuta ateriapalvelua tai hankkiiko elintarvikkeet itse. Jos hän käyttää asumisyksikön ateriapalveluja täysimääräisesti, kustannus ylittää selkeästi perustoimeentulon laskennallisen ravintokustannusten osuuden (49 % perusosasta). Asiakasmaksun alentamista tai perimättä jättämistä arvioitaessa menoina otetaan huomioon

- Nettoasumiskustannukset
- Lääkekustannukset enintään sairausvakuutuslain mukaisen vuosiomavastuun suuruisena (49,35 €/kk 2023). Poikkeustilanteissa voidaan hyväksyä perustellut suuremmat lääkekustannukset, esim. asiakkaalla on kertaluontoinen suuri lääkekustannus, joka vaarantaa toimeentulon eikä maksusuunnitelmaa voida hyödyntää.

- Muiden kuin sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset siltä osin kuin lääkemääräyksen tehnyt terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne asiakkaan terveydelle tarpeelliseksi. (Itsehoitolääkkeitä ei huomioida, ne huomioidaan perustoimeentulotuen perusosassa)
- Terveydenhuoltomenot julkisen terveydenhuollon kustannusten mukaisesti. Yksityislääkärin kustannuksia voidaan hyväksyä vain, ellei julkista palvelua ole saatavissa (esim. silmälääkäri).
- Terveydenhuollon ammattihenkilön arvioimat asiakkaan terveyden ja hoidon kannalta välttämättömät muut terveydenhoidon kulut (esim. diabetespotilaan jalkahoito)
- Asiakkaan palvelutarpeen arvioon perustuva asumispalvelumaksu ja tukipalvelujen kustannukset, Ateriapalvelupaketin osalta, mikäli asiakkaalla on koko ateriapaketti, voidaan mainoina huomioida täyden ateriapaketin kustannus 471,20 €/kk vuonna 2023 (tällöin asiakkaalle jäävästä perustoimeentulotuen perusosasta vähennetään ravinnon laskennallinen osuus 49%).
- Edunvalvojan palkkion perusmaksu
- Mahdolliset maksettavat elatusavut sekä muut laissa säädetyt vähennykset.

Lisäksi asumispalveluun siirryttäessä otetaan laissa määritellyllä tavalla enintään 6 kuukauden ajan edellisen asunnon kustannuksia vähennyksenä.

Tavanomaisiin elämisen kustannuksiin (ravinto, vaatemetot, henkilökohtaisesta puhtaudesta ja kodin puhtaudesta aiheutuvat menot, lehtien tilausmaksut, paikallisliikenteen maksu, puhelimen ja tietoliikenteen käytöstä aiheutuvat menot, harrastus ja virkistysmenot sekä muut vastaavat jokapäiväiset menot) katsotaan jäävän tulojen ja edellä listattujen menojen välinen erotus.

Jos asiakas käyttää asumisyksikön täyden ateriapalvelun, jonka kustannus on enintään 471,20 €/kk (2023), se otetaan huomioon menona. Vastaavasti tavanomaisen elämisen kustannuksiksi ei huomioida laskennallista ravinnon osuutta (49 %) perustoimeentulotuen perusosasta. Tällöin asiakkaalle pitäisi jäädä vähennysten jälkeen käyttöönsä vähintään 284 €/kk (2023). Jos asiakas on valinnut vain osittaisen ateriapaketin (237,12 €), hänelle tulee jäädä käyttövaraksi tätä vastaava osuus ravintokustannuksista (76 % perustoimeentulotuen perusosasta) eli 430 €/kk 2023.

Lisäksi aina tarkastellaan asiakkaan käytössä olevia varoja.

2.2.3. Ympäri vuorokautinen palveluasuminen

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen asiakasmaksu sisältää hoivan, hoidon, ateriat sekä muut asumisyksikössä annettavat palvelut. Asiakkaan kustannettavaksi jäävät vaatemetot, henkilökohtaisesta puhtaudesta aiheutuvat menot, lehtien tilausmaksut, paikallisliikenteen

maksu, puhelimen ja tietoliikenteen käytöstä aiheutuvat menot, harrastus ja virkistysmenot sekä muut vastaavat jokapäiväiset menot. Useimmiten asiakkaalle ei aiheudu kustannuksia esim. joutoliikenteestä eikä lehtien tilauksesta.

Asiaksmaksun alentamista tai perimättä jättämistä arvioitaessa menoina otetaan huomioon:

- Nettoasumiskustannukset
- Lääkekustannukset enintään sairausvakuutuslain mukaisen vuosiomavastuun suuruisena (49,35 €/kk 2023). Poikkeustilanteissa voidaan hyväksyä perustellut suuremmat lääkekustannukset, esim. asiakkaalla on kertaluontoinen suuri lääkekustannus, joka vaarantaa toimeentulon eikä maksusuunnitelmaa voida hyödyntää.
- Muiden kuin sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset siltä osin kuin lääkemääräyksen tehnyt terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne asiakkaan terveydelle tarpeellisiksi. (Itsehoitolääkkeitä ei huomioida, ne huomioidaan perustoimeentulotuen perusosassa)
- Terveydenhuoltomenot julkisen terveydenhuollon kustannusten mukaisesti. Yksityislääkärin kustannuksia voidaan hyväksyä vain, ellei julkista palvelua ole saatavissa (esim. silmälääkäri).
- Terveydenhuollon ammattihenkilön arvioimat asiakkaan terveyden ja hoidon kannalta välttämättömät muut terveydenhoidon kulut (esim. diabetespotilaan jalkahoito)
- Asiakkaan palvelutarpeen arvioon perustuva asumispalvelumaksu
- Erikseen harkiten kertaluonteiset hankinnat, jotka ovat välttämättömiä toimintakyvyn tai terveyden kannalta esim. silmälasit, hammasproteesit
- Erikseen harkiten isommat asiakkaan tarpeeseen perustuvat vaatehankinnat esim. asiakkaalla on kertaluontoinen suuri vaatekustannus (esim. ulkovaatteet), joka vaarantaa toimeentulon eikä maksusuunnitelmaa voida hyödyntää.

Käytännössä ikääntyvien ympärivuorokautisessa palveluasumisessa menoja aiheuttaa puhelinmaksuista ja henkilökohtaisesta hygieniasta sekä vaatehankinnoista ja mahdollisista terveydenhoitomenoista. Päihde- ja mielenterveyskuntoutujilla voi näiden lisäksi olla kuntoutumisen tukemiseen liittyviä esim. liikenteen ja virkistystoiminnan menoja.

Arvioitaessa maksun alentamisen tarvetta lähtökohtana on asiakkaan käyttövara 167 €/kk tai 187 €/kk (2023) ja hänen muut varansa sekä hänen esittämänsä hyväksyttävät menot. Jos näillä ja muilla käytettävissä olevilla varoilla ei voida kattaa ylimääräisiä menoja, harkitaan asiakasmaksun alentamista tai poistamista määrääjäksi.

2.2.4. Pitkäaikainen laitoshoido / psykiatrinen hoito, syömishäiriökeskus

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa lääkäri arvioi joko hoidon alkaessa tai hoidon aikana, että potilaan hoito tulee jatkumaan yli 3 kuukautta ja lääkärin tekee päätöksen potilaan ottamisesta pitkäaikaishoitoon. Päätös asiakasmaksusta tehdään seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Pitkäaikaisen laitoshoidon maksu sisältää ympärivuorokautisen hoidon lisäksi ateriat ja lääkkeet. Käyttöön jäävällä osuudella tuloista asiakas kattaa lähinnä henkilökohtaisesta puhtaudesta aiheutuvat menot, puhelimen ja tietoliikenteen käytöstä aiheutuvat menot. Psykiatrisessa pitkäaikaishoidossa tulee asiakkaan maksukyvyyn mukaista maksua määrättäessä huomioida, että hoidon tavoitteena on asiakkaan kuntoutuminen ja edellytysten täyttyessä siirtyminen itsenäiseen tai tarpeen mukaiseen tuettuun asumismuotoon. Asiakkaalle tulee siten jäädä varoja niihin kuntoutuksessa syntyviin menoihin, jotka tulevat hänen itsensä kustannettavaksi

Asiakasmaksu määräytyy asiakkaan maksukyvyyn mukaan. Maksu voi olla enintään 85 prosenttia nettokuukausituloista. Asiakasmaksulain mukaisesti käyttövara on 15 % vähennysten jälkeen jäävistä nettotuloista ja psykiatrisessa laitoshoidossa vähimmäiskäyttövara 187 €/kk (v. 2023).

Harkinnanvaraiset alentamisperusteet arvioitaessa asiakasmaksun kohtuullisuutta:

Harkinnanvaraiset erityistarpeet ovat aina asiakaskohtaisia menoja. Ne kytkeytyvät aina asiakkaan kuntoutuksellisiin tavoitteisiin ja niitä voi muodostua mm. seuraavista:

- Sosiaalinen kuntoutus
- Asumisharjoittelun lyhytaikaishoidon asiakasmaksut ja mahdolliset ateriamaksut
- Työtoimintamenot
- Oman asunnon tarve ja ylläpidon kustannukset pidempään kuin laissa määritellysti
- Kuntouttavien kotilomien kustannukset
- Tavallista suuremmat vaatemenot
- Muut hoitosuunnitelman mukaiset erityiset tarpeet, kuten tietokone, opiskelu yms.
- Ulosottoviranomaisen tai muun velkojan maksusuunnitelman mukainen kuukausierä
- Tarvittaessa kotiin jäävän pienempituloisen puolison toimeentulon turvaaminen

Lomien osalta tulee huomioida, että pitkäaikaishoidon maksu peritään myös viiden ensimmäisen lomapäivän ajalta.

Jos asiakkaalla on perhe, jonka kanssa yhdessä hän on asunut ennen hoidon alkua, tämä otetaan huomioon maksun alentamista harkittaessa. Arvioitaessa asiakasmaksun kohtuullisuutta perheen toimeentuloon nähden otetaan menoina huomioon molempien puolisoitten osalta:

- Asumiskustannukset (vastike, vuokra, sähkö, vesi, lämmitys, kotivakuutus sekä omakotitalossa lisäksi kiinteistövero, tonttivuokra, kiinteistövero sekä muut menot, jotka perustoimeentulotuessakin otetaan huomioon). Näistä vähennetään asumistuki ja muut mahdolliset tulot asumisesta (esim. omakotitalossa vuokratulot)
- Lääkekustannukset enintään sairausvakuutuslain mukaisen vuosiomavastuun suuruisena
- Terveystuettomenot julkisen terveydenhuollon kustannusten mukaisesti. Yksityislääkärin kustannuksia voidaan hyväksyä vain, ellei julkista palvelua ole saatavissa (esim. silmälääkäri).
- Terveystuettomenot ammattihenkilön arvioimat asiakkaan terveyden ja hoidon kannalta välttämättömät muut terveydenhoidon kulut (esim. diabetespotilaan jalkahoito)
- Asiakkaan laitoshoidon maksu ja käyttövara
- Muun perheen mahdolliset palvelutarpeen arvioon perustuvat kotihoidon ja/tai tukipalvelun asiakasmaksut
- Edunvalvojan palkkion perusmaksu
- Mahdolliset muille kuin samassa taloudessa asuville perheenjäsenille maksettavat elatusavut
- Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut

Tavanomaisiin elämisen kustannuksiin (ravinto, vaatemet, vähäiset terveydenhuoltomenot esim. itsehoitolääkkeet, henkilökohtaisesta puhtaudesta ja kodin puhtaudesta aiheutuvat menot, lehtien tilausmaksut, paikallisliikenteen maksu, puhelimen ja tietoliikenteen käytöstä aiheutuvat menot, harrastus ja virkistysmenot sekä muut vastaavat jokapäiväiset menot) katsotaan jäävän tulojen ja edellä listattujen menojen välinen erotus. Tämän tulee olla vähintään kotona asuvan perheen koon mukainen perustoimeentulotuen perusosan määrä.

2.2.5. Päihdehuollon kuntoutuslaitostoito

Päihdehuollon kuntouttavasta laitoshoidosta peritään vuorokausimaksu, joka vuonna 2023 on 49,60 €/vrk ja maksukaton täyttymisen jälkeen 22,80 €/vrk. Kuukausimaksuksi muodostuu 1 057 € / 684 €.

Kun henkilö lähtee päihdekuntoutukseen hän saa yksikössä hoidon lisäksi täyden ylläpidon ja asumisen. Itselle jääviä kustannuksia ovat pysyvään kotiin ja asumiseen liittyvät kustan-

nukset, vaatteet, puhelin- ja tietoliikennemaksut, lääkkeet sekä muut tavanomaiseen elämiseen liittyvät kustannukset, kuten asuntolaina, auto, vakuutukset, mahdolliset kuntoutuksen aikaiset kotilomien kustannukset jne. Päihdekuntoutus on aina lyhytaikaista.

Arvioitaessa perusteita asiakasmaksun alentamiseen lyhytaikaisen päihdelaitoskuntoutuksen käyttövaraksi voidaan määritellä perustoimeentulotuen perusosa vähennettynä ruuan osuudella (49 %). Käyttövaraksi tulee jäädä 284 €.